

Uitleg van hoofdstuk 53 van de profeet Jesaja

door de eerwaarde vader en heer doctor Maarten Luther

Dit gehele hoofdstuk 53 spreekt niet over welk volk of welk mens dan ook, maar in eigenlijke zin over het Hoofd Zelf, namelijk Christus. Want als een logische consequentie volgt er duidelijk dat wij gelijkvormig behoren te worden aan het beeld van ons Hoofd (Rom. 8:29). De profeet zegt iets over de persoon van Christus Zelf, over de Arm van de Heere. Maar tegelijk zegt de Heere Jezus iets over Zijn lichaam, over de Kerk. Hijzelf is namelijk de vorm waaraan de Kerk zich moet conformeren.³⁷

We mogen hier niet allerlei verklaringen verzinnen; alle verklaringen moeten verwijzen naar deze persoon van Christus alleen. Er is immers niemand, geen engel en ook geen mens, die terecht de Arm van de Heere kan worden genoemd. Over niemand kan worden gezegd wat de profeet hier voorzegt over Christus: ‘Hij werd gewond om onze ongerechtigheden’, en ‘door Zijn striemen werden wij genezen’ (Jes. 53:5). Deze uitspraken kunnen ook niet over de profeet zelf worden gezegd. Daarom, de Arm van de Heere is de enige natuurlijke Zoon van God alleen, onze Heere Jezus Christus. Hij is te prijzen tot in eeuwigheid vanwege Zijn waarachtige, wezenlijke en essentiële Godheid die Hij samen met God de Vader bezit.

Allereerst schildert Jesaja hoe Hij zou worden in Zijn ambt en wat Hij, in algemene zin, zou gaan doen.

37. Luther verwoordt hier wat in de theologie van de middeleeuwen bekendstond als de tropologische betekenis van de tekst. Zie daarover het ‘Woord vooraf’.

‘Zie, Mijn knecht zal verstandig zijn, Hij zal verhoogd en verheven zijn en Hij zal bovenmate hoog zijn’ (Jes. 52:13)

Dit betekent: deze Messias zal de knecht zijn van God de Vader – of zoals de Grieken het hebben vertaald: het kind (*pais*). Het woord *ebed* betekent in het Hebreeuws soms ‘jongen’, soms ‘knecht’. Zo staat er over David in Psalm 18: ‘Een psalm voor David de knecht van God’ of ‘het kind van God’ (Ps. 18:1). Dit knecht-zijn is echter niet in dienst zijn van de zonde, van het vlees of het lichaam, maar het gaat om dienstbaarheid aan het woord. Christus is namelijk gezonden om het woord te bedienen. Daarom noemt Paulus Hem ‘een Dienaar van de besnijdenis’ (Rom. 15:8), dat wil zeggen: een prediker, een leraar van het Joodse volk. Tot dit volk werd Hij gezonden zoals dat tevoren was beloofd.

Maar de Joden verwachten niet zo’n knecht, dienaar of leraar die regeert zonder wapens, zonder rijkdom, macht, zwaard, vleselijke pracht. Vandaar dat zij deze tekst niet uitleggen als een tekst die gaat over de Zoon van God of over de Messias als de Arm van de Heere, maar als een tekst die gaat over henzelf, verdrukt door de Romeinen, verloren en overgeleverd in de Romeinse gevangenschap. Dit doen zij met een vreselijke godslastering en bij geen enkele Bijbeltekst zijn ze krankzinniger en stompzinniger dan in dit 53^e hoofdstuk.

Maar Christus is de Knecht van God en Hij wordt hier zo genoemd. Daarom is Hij door de Vader gezonden, nam Hij de rol van knecht op Zich – dat is: de dienst aan het woord. Zijn doel was de uitverkoren kinderen van God die geloven, te onderwijzen en te regeren door het woord van God alleen. Weliswaar voegt God aan het woord altijd tekenen toe, op zodanige wijze dat zo’n teken een teken van het woord zou zijn en niet van een rationele filosofie, niet van wijsheid, niet van macht en ook niet van wapens. Het teken bestaat in knecht-zijn en dienstbaarheid, en Christus is Degene Die deze dienst verricht. Overeenkomstig de wil van God is het woord aan Hem gegeven, als aan de Heere. De filosofie heeft dit teken niet, ook het bestuur niet en evenmin

de orde van de samenleving (in zoverre die er zijn). Alleen Gods Zoon heeft het, in Zijn Kerk.

Dus meteen begint Jesaja zichzelf uit te leggen, namelijk wat hij wilde zeggen toen hij in het voorgaande hoofdstuk 52 had gezegd: ‘Sta op, omkleed u met uw sterkte’ (Jes. 52:1). Hij zegt als het ware: ‘Ik wil over de enige Knecht zeggen dat Hij met niemand te vergelijken is, want Hij is de Heere van de heerlijkheid en de Arm van de Heere (Jes. 53:1), en toch is Hij tegelijk ook Knecht’ (Jes. 52:13). Dat is: ‘Ik ga spreken over een Leraar en een Prediker Die God zal dienen in de dienst van de prediking van het woord. Jullie moeten luisteren naar Hem Die Ik heb gestuurd. Hij zal Mijn Prediker en Bisschop zijn,³⁸ Die Ik heb gestuurd met het woord en in dienstbaarheid, zodat Hij zou preken en Zijn Kerk zou verzamelen, besturen en regeren zonder wapens, zonder zwaard en zonder enig machtsvertoon.’

38. Tekst in het Duits: ‘Er wirdt mein prediger und Bischoff sein.’

‘Zie, Mijn Knecht zal verstandig zijn, Hij zal verhoogd en verheven zijn en Hij zal bovenmate hoog zijn’ (Jes. 52:13)

Dit staat er absoluut of substantief, zoals ze dat noemen. In het Hebreeuws: *maskil*³⁹; dat is: Mijn Messias moet een verstandige zijn in absolute zin; Hij is verstandig, Hij handelt in wijsheid; niet *bina* of *bon*, zoals Daniël zegt in hoofdstuk 12 over de antichrist: ‘hij zal geen acht slaan op vrouwen’ (Dan. 11:37).⁴⁰ Daarom gebruikt Jesaja in dit vers *sachal* (niet *bina* of *bon*); dat betekent: aandacht geven, zorg besteden, observeren. Hier is het eigenlijk: slim zijn⁴¹, zich richten op de bediening van het woord. Hij zegt niet: ‘Mijn Knecht wordt bewapend, Hij zal vechten met het zwaard, Hij zal filosofie en rationele wijsheid tentoonspreiden’; maar: ‘Zijn regering zal plaatsvinden door middel van woorden, ofwel door de leer.’ In Zijn regering zal Hij in het geheel niet met wapens te werk gaan of met vleselijke wijsheid. Maar alles wat Hij verricht, zal inzicht zijn, leer – in het kort: de bediening van het woord.

Jullie [zegt Jesaja] wachten dan ook tevergeefs op een ander rijk, dat zonder het woord en buiten het woord zou bestaan in wereldse wijsheid, in macht en vleselijke wapens. Zo zal Zijn Rijk niet zijn, dat zal niet het wezen van Zijn Rijk zijn; maar als Hij zal gekomen zijn, dan zal Hij als een arme naar voren komen en de lichamelijke zaken veronachtzamen die de wereld zo belangrijk vindt. De pracht van deze wereld zal Hij overlaten aan de koningen en alleenheersers.

De taak van deze Koning zal zijn om te onderwijzen. Hij zal verstand of wijsheid meedelen, dat is: niets zal Hij doen in de uitvoering

39. De Hebreeuwse woorden zijn in de uitgave van 1550 in Latijnse letters weergegeven. In de *Weimarer Ausgabe* worden ze in de voetnoten in Hebreeuwse lettertekens weergegeven en in de hoofdtekst in Romeins schrift. In deze vertaling heb ik de woorden overgenomen zoals ze in de *Weimarer Ausgabe* in de hoofdtekst zijn vermeld.

40. Het Latijn heeft hier eveneens *intelligere*.

41. Tekst in het Duits: ‘klug sein’.

van Zijn taak, of het is met wijsheid. Zijn bediening zal wijsheid zijn: de leer over het eeuwige leven, hoe wij vergeving van zonden moeten krijgen, hoe wij verlost moeten worden van de macht van de duivel, van de dood en van alle kwaad. Hij zal met zuivere wijsheid omgaan en zal grote wijsheid die aan de mensen onbekend is, naar voren brengen.⁴² Zo brengt Hij de mensen dus niet kennis voor dit leven bij, namelijk hoe men dit leven moet besturen en met allerlei hulpmiddelen gaande moet houden. Dat is al ingesteld in Genesis 12 (Gen. 12:17). Dit leven heeft immers zijn leerstellingen, wetten, wijsheden, geleerde mannen, wetgevers, filosofen enzovoorts. Dat Christus die leer zou brengen, is niet nodig. Christus is een andere Leraar en Meester, een Leraar en Onderwijzer, zoals de profeet Joël zegt in hoofdstuk 2: ‘Hij heeft U tot een Leraar en Onderwijzer gegeven onder de heidenen’ (Joël 2:23). Dat is: Hij zal een leraar van gerechtigheid zijn, van heil en eeuwig leven – tegenover de zonde, de dood, de duivel en de hel.

Hier heb je in het kort het ambt van deze Persoon. De Messias, de Zoon van God, de Arm van de Heere, zal Gods Dienaar zijn in het feit dat Hij onderwijst. Hij is Degene Die verstandig is op wezenlijke en absolute wijze; dat is: Hij doet alles zodat zij verstandige mensen worden, wijze mensen, zoals in Psalm 2: ‘En nu, koningen, wees verstandig!’ (Ps. 2:10). Dus het Rijk van Christus bestaat in verstandig zijn en in tot kennis brengen. Dus allen die in de wereld wijs zijn, geleerd en beroemd, die moeten naar Hem luisteren, in Hem geloven en voor Hem wijken.

Verder was Christus zelfs ook in persoonlijke of in bestuurlijke zaken de meest verstandige. Maar, de profeet spreekt over verstandig zijn ten aanzien van Zijn bediening. Alles wat Christus doet, beoogt dus dat men tot de erkenning komt dat Hij verstandig is en dat wij door Hem verstandig worden gemaakt, zoals er ergens anders in Jesaja staat: ‘Ik zal ervoor zorgen dat uw zonen door God geleerd zullen zijn’ (Jes. 54:13); en in Johannes 5: ‘Zij zullen allen geleerd zijn door de Heere’ (Joh. 6:45). Evenzo elders in Jesaja: ‘Hij heeft mij een geleerde tong gegeven’ (Jes. 50:4).

42. Tekst in het Duits: ‘Er wirt mit eitel weisheit umbgehen und wirdt grosse weisheit, den menschen unbekanntt, fürgeben.’

Dat is de bedoeling van de profeet als hij zegt: ‘Mijn Knecht zal verstandig zijn, of met voorzichtigheid handelen.’ Het is alsof hij zegt: Hij strooit geen goud of zilver rond onder het volk, maar Hij verspreidt Zijn leer, omdat Hij een leraar van de volken is. Met iemand die deze koning niet zal aanvaard hebben of die een andere lichamelijke koning of leraar zal hebben gezocht, zal gebeuren wat de Joden is overkomen die deze verachte Dienaar hebben verworpen. Vanwege hun verwerping hebben zij nu totaal geen inzicht meer met betrekking tot deze Knecht. Want de slotsom is dat de regering van de Messias een regering is van het woord of van de leer, geen lichamelijke regering. Wie dus Zijn leer niet zal gehoorzamen, die begrijpt niet wat de geheimen van Zijn regering zijn.

Maar hoe komt daarmee overeen wat er volgt op het voorafgaande: ‘Hij zal verhoogd worden en opgeheven en Hij zal zeer hoog zijn’ (Jes. 52:13b)? Het lijkt erop dat dit met elkaar botst. Wat zou zo’n knecht kunnen doen die geen goud en zilver onder de mensen rondstrooit, geen wapens verzamelt, geen leger samenbrengt, het volk niet aan zich onderwerpt, niet regeert met macht maar met wijsheid? Wat zou Hij kunnen uitrichten? Hoe kan Hij verhoogd en opgeheven worden, en zeer hoog worden? En toch zegt de profeet: ‘Hij zal verhoogd worden.’ Ik antwoord: Door dat woord, die leer en dat inzicht zal Hij verhoogd worden in de Geest.

Paulus geeft een uitleg van deze verhoging in Efeze 4: ‘Die opsteeg tot in de hemel, Wie anders is dat dan Die eerst is neergedaald tot in de onderste en diepste delen van de aarde?’ (Ef. 4:9). Zo is Christus verhoogd. Maar hoe zou deze lichamelijke verhoging tot ons voordeel zijn, als wij even onbekend zijn met deze verheffing en verhoging, zoals de Joden, Turken en papisten daarvan onwetend zijn? Wat heeft het voor voordeel dat Christus in eigen persoon verhoogd is aan de rechterhand van de Vader, ook al wordt deze persoonlijke verhoging van Christus vooraf vereist?⁴³

43. De persoonlijke verhoging van Christus is een voorvereiste voor de verhoging van Christus in de prediking, zoals Luther aansluitend uitlegt.

Dit inzicht wordt verspreid door middel van Zijn helpers, zodat de mensen tot inzicht komen en geloven dat de gestorven Christus vanwege onze zonde is neergedaald tot in de hel, op de derde dag is opgestaan uit de doden, geplaatst is aan de rechterhand van God de Vader en verhoogd is. Maar als dit inzicht niet wordt verspreid, dan zal de persoonlijke verhoging van Christus helemaal geen voordeel aan mij brengen. Evenmin als de papisten en Turken daarvan voordeel hebben, die Christus lasteren en belijden dat zij vijanden zijn van Christus. Overigens eert Mohammed zelf Hem in zekere zin, omdat hij zich inbeeldt dat hijzelf aan de rechterzijde van God staat en Christus aan de linkerzijde – en daarmee geeft hij aan dat Jezus leeft.⁴⁴ De nieuwe Turk noemt zichzelf weliswaar een vijand van Christus, maar Mohammed eert Hem, ook al ziet hij Hem als niet meer dan een mens.

Zodoende betreft deze verhoging niet slechts de verhoging van Zijn eigen Privépersoon, hoewel deze vooraf vereist wordt. Maar het gaat hier allermeeest over deze prediking, omdat Christus' regering leerstellig van aard is, een bediening van het woord. Daardoor wordt God verhoogd, zoals blijkt uit de vele heldere getuigenissen in de Psalmen, bijvoorbeeld: 'Laten wij Zijn Naam verhogen' (Ps. 34:4); ook: 'Laat God verhoogd worden tot boven de hemelen' (Ps. 57:6); en: 'Uw Naam wordt verhoogd in de gehele wereld' (Ps. 8:2).

Op de persoonlijke verhoging volgt dus die leerstellige verhoging, die bestaat in lof en eer. Op die manier wordt ook het gegeven zelf van de verhoging geprezen. En dat gegeven is dat Hij is opgestaan. Welnu, door middel van het Evangelie wordt dit aan de gehele wereld verkondigd. Dan looft en belijdt de wereld Hem (hoewel de wereld Hem niet ziet), omdat Hij zit aan de rechterhand van de Vader, aan de Vader gelijk in Godheid en in macht. Want al zien wij Hem niet metterdaad, toch juichen wij en verhogen wij Hem met het woord en met de belijdenis van het geloof. Wij geloven dat Hij zit aan de rechterhand van de Vader, om voor ons te pleiten (Rom. 8:34).

44. In 1542 kreeg Luther de beschikking over een vertaling van de Koran. Hij was nu in staat zelf kennis te nemen van de inhoud daarvan. Zie Selderhuis, *Luther*, 292.

Ook op de volgende manier gaat de verhoging ons aan. In 2 Thessalonicenzen 2 dondert en bliksemt de apostel tegen de antichrist: ‘Hij verheft zich boven alles wat als God vereerd wordt of God genoemd wordt’ (2 Thess. 2:4). Daar zegt de heilige Paulus dat Christus verhoogd is en gelijk is aan God. Maar niettemin keert de paus zich tegen Christus en zelfs verheft hij zichzelf boven Hem – natuurlijk niet echt, want niets kan boven Christus, Gods Zoon, en evenmin boven de Vader worden verhoogd of verheven, ook geen engel en geen duivel. Daniël spreekt op dezelfde wijze over de antichrist in hoofdstuk 12: ‘Hij zal zichzelf groot maken en zich verheffen boven de goden van zijn voorvaders’ (Dan. 11:37). Het gaat dus om verhoging door middel van de leer, de belijdenis, door te geloven dat Hij (zoals het ook werkelijk is) zit aan de rechterhand van de almachtige Vader, en aan God gelijk is.

En zo mag er ook in mijn hart niets hogers zitten dan Christus Die boven alles verhoogd is. Dat betekent: ik moet geloven dat aan Hem alle dingen onderworpen zijn (1 Kor. 15:27). Boven en buiten deze Christus mag niets worden geleerd, gehoorzaamd of gesproken. Maar de paus doet het tegenovergestelde: hij verheft zichzelf boven Christus. In al zijn eigen pauselijke verordeningen geeft hij vanaf het begin, in het midden en tot het einde de voorkeur aan zijn eigen dogma’s boven de leer van Christus. De paus zegt immers: ‘... aangezien wij de leider zijn van de wereldwijde katholieke kerk’.⁴⁵ Deze woorden zijn een godslastering, een heiligschennis, tegen Christus gericht. Met deze woorden verheft de paus zichzelf boven Hem; want het is de eer van Christus alleen om Leider te zijn van de gehele Kerk. Aan Christus alleen behoort het toe om het Hoofd te zijn Dat het gehele lichaam beheerst (Ef. 1:22).

Op deze wijze verheft de antichrist zich, wanneer hij de geboden van Christus veracht en verandert, wanneer hij de gewetens de vrijheid geeft om Christus’ geboden niet te gehoorzamen en wanneer hij

45. Luther doelt op een zinsnede uit het roomse canonieke recht. In de *Weimarer Ausgabe* wordt verwezen naar het *corpus iuris canonici*: Extravag. Ioannis XXII., Tit. VII; Decr. I., dist. XI., c. XI.; Decr. I., dist. X., c. IV. Zie <http://digital.library.ucla.edu/canonlaw/>. Ook de volgende citaten komen uit het *corpus iuris canonici*.

regeert door de mensen te verplichten hem meer te gehoorzamen dan Christus en zelfs alle geboden van God opheft. Want zo brult en loeit hij in al zijn canonieke regels, zoals ik al zei. Hij voegt daaraan toe dat degenen die zich eraan willen onttrekken om zijn wetten te gehoorzamen, dat doen met gevaar voor eigen leven. Zodoende verdoemt hij alle zielen die de Zoon van God met Zijn bloed heeft gekocht en hij zegt dat allen verloren zullen gaan die niet gehoorzamen aan al zijn eigen bevelen. Dit is dus: hij verheft zichzelf en maakt zich aan God gelijk. Ik zal niet worden verdoemd, antichrist, om de reden dat ik uw pauselijke verordeningen niet heb nageleefd!

En toch geloofden wij dat wij zondigden als we slechts met een blote vinger de gewijde kelk zouden aanraken. Evenzo zegt hij: 'Wij zijn het hoofd van alle kerken, en alles wat wij hebben gesproken, moet worden nageleefd.' Vanaf het begin, in het midden en tot het einde toe is hij dus een lasteraar tegen God. Want hij sluit af met de woorden: 'Geen enkel mens heeft de vrijheid onze sanctie te weerspreken.' Grootse woorden, alsof je niet mag hopen op de zaligheid zodra je één verordening van de paus zou hebben veronachtzaamd. Hij voegt eraan toe: '[Wie ze wel veronachtzaamt], zal erachter komen dat hij het ongenoegen van de almachtige God over zich afroept.'

Als de pauselijke verordeningen moeten worden gereformeerd, dan moeten in ieder geval de ingewanden, het hoofd en de staart worden geamputeerd. Het kan niet anders of de toegewijde leerlingen van het recht die Christus' leer liefhebben, zullen geschokt zijn als zij de pauselijke verordeningen lezen. Het zijn door en door verschrikkelijke godslasteringen en verheffingen tegen alles wat God heet.

Er is, kortom, een tweevoudige verhoging van Christus: een persoonlijke, waarmee Hijzelf wordt verhoogd en ons Hoofd is, en een zakelijke; en elk van beide verhogingen is echt. In Zijn eigen persoon is Hij verhoogd en geplaatst aan de rechterhand van de Vader. De andere verhoging is zakelijk; dan geloof je dat Hij verhoogd is, dan belijden wij Hem als zodanig, prijzen wij Hem door de bediening van het woord en door de belijdenis van het geloof.

En het is omwille van deze tweede vorm van verhogen dat de eerste heeft plaatsgevonden. Want het lijden, de opstanding, de verheerlijking

en het zitten aan de rechterhand van de Vader hebben deze doelloorzaak, dat wij van Hem zouden erkennen en prediken dat Hij dat alles is. Want Zijn persoonlijke verhoging heeft op die wijze plaatsgevonden, zodat Hij als zodanig zou worden erkend, gepreekt, geloofd. Het doel ervan dat is wij Hem als zodanig zouden belijden tot ons heil, dat Zijn leer ons deze zaak zou laten zien en dat wij zalig zouden worden door wat ons is getoond en wat wij door het geloof hebben aangenomen. Vandaar dat later volgt: ‘Door Hem te kennen zal Mijn Knecht, de Rechvaardige, velen rechtvaardig maken’ (Jes. 53:11). Want Christus is niet omwille van Zichzelf geboren, gestorven of opgestaan, maar zoals Paulus zegt in Romeinen 4: ‘Hij is gestorven vanwege onze zonden, en opgestaan omwille van onze rechtvaardigheid’ (Rom. 4:25). Ook de profeet zal iets verder belijden: ‘Onze smarten heeft Hij op Zich geladen’ (Jes. 53:4).

Samengevat: verhoogd worden en in de hoogte te zijn gebracht, dat heeft eenmalig met Christus plaatsgevonden in Zijn eigen persoon. De zakelijke verhoging houdt echter niet op, maar vindt nog dagelijks plaats, tot in eeuwigheid. En door de tweede verhoging, waarmee wij erkennen, prediken en belijden dat Hij verhoogd is, redt Hij ons tot in eeuwigheid en dan zullen wij gelukkig zijn wanneer wij Hem kennen en zien (1 Joh. 3:2).

En hoewel wij als het ware dronken zullen zijn door deze kennis, en verzadigd en vervuld, zullen wij nooit verzadigd en vervuld kunnen raken met deze hemelse zaken. Wij zullen blij zijn en ons verwonderen met de engelen tot in eeuwigheid, 1 Petrus 1 (1 Petr. 1:6,12).

Dus naar mijn mening wordt de tweede verhoging het best en het meest begrepen als we zien dat deze gebeurt door ons in de kerk. Ze vindt plaats in de dienst van het woord, waarmee Christus onder ons wordt verhoogd tot in de eeuwige zaligheid. Over de particuliere of persoonlijke verhoging zullen we verderop nog meer zeggen.

Aan de Hebreëen laat ik het onderscheid over tussen drie woorden voor verhogen; die kunnen niet voldoende duidelijk en nauwkeurig worden gedefinieerd. Het eerste, *rom*, is hoog, in de hoogte; daarvan dan is de naam Abraham afgeleid – hoge vader. Maar toch wordt het

ook gebruikt voor de tweede soort van verhoging, zoals in de psalm: 'Ik zal U verhogen, Heere mijn God, Koning' (Ps. 145:1). Dan betekent het: ik zal prijzen, verheerlijken; 'de hoogte van de bergen' (Jes. 2), 'boven alle hoge cederen' (Jes. 2:13 e.v.). In die tekst gebruikt de profeet veel woorden die hoogte aanduiden. Maar ongeveer al deze bewoordingen voor hoogte zijn metaforen die duiden op heerlijkheid en trots, zoals in Psalm 131: 'Mijn hart is niet verhoogd' (Ps. 131:1), 'Ik ga niet in hoogheid rond.'⁴⁶ Een rijkard is verhoogd, maar het is heerlijker⁴⁷ indien iemand beroemd is vanwege de lofprijzing; dus wanneer er sprake is van die andere verhoging, namelijk dat hij wordt geprezen, vereerd, en vermeld door de mensen.

Dit zou dus het verschil kunnen zijn (ik voor mij kan het me alleen op die manier voorstellen): de Libanon is een *rom* berg, dat is: hoog; daarboven is een andere heuvel, die meer verhoogd is; en ten derde stel ik mij een bepaalde cederboom voor, rijzig en hoog opgericht boven op de heuvel. Dat wordt er gezegd over de Zoon van God. Maar ik laat deze taalkundige zaken over aan de Hebreeën.

De profeet zegt in de Persoon van de Vader, dat de Messias, de Arm van de Heere, een straatarme Dienaar zal zijn, uitermate nederig, Iemand Die niets heeft behalve het woord en Die slechts regeert door middel van de bediening van het woord alleen. Hier valt niets heerlijks te ontdekken, niets in de hoogte, niets wat verhoogd is, maar onaanzienlijk en zeer veracht (Jes. 53:3). Wat is dat dus voor een Leraar als Hij niets heeft behalve het woord?

Vervolgens is Hij ook arm, naakt, onvast, Hij heeft niets waarop Hij Zijn hoofd kan neerleggen (Matth. 8:20); Hij is het uitschot van het volk, 1 Korinthe 4 (1 Kor. 4:13), en zie ook Psalm 22: 'Maar Ik ben een worm en niet een mens, een smaad voor de mensen en een verachting voor het volk' (Ps. 22:7). Wat is dit nu voor hoogheid? Op gelijke wijze worden ook wij verdrukt, ondergaan wij vervolging, we worden gedood en toch zijn wij in de ogen van de Heere hoog, verhoogd en werkelijk verheven.

46. Tekst in het Duits: 'Ich gehe nicht hoch herein.'

47. Tekst in het Duits: 'aber herlicher ists'.

In de toekomst maakt Hij onze naam groot en heerlijk, verhoogt Hij ons door de belijdenis van het geloof. Daardoor zullen we ten minste deze herinnering nalaten aan onze nabestaanden, dat wij waarachtige en trouwe herders zijn geweest. Wat waren Petrus en Paulus in dit leven? ‘Uitvaagsel en afschraapsel’ (1 Kor. 4:13). Niets was geringer, verachtelijker, meer geminacht dan zij. Zo is Christus Zelf ook, en toch – als Hij in deze slaafse gedaante komt, dan is Hij de Koning van alle koningen. Hij oordeelt en regeert alles. Zo wordt Hij verhoogd: eerst metterdaad en daarna in de belijdenis en de prediking.

Nu zijn de apostelen rechters en koningen van de aarde, nu zijn ze verhoogd, en omwille van wat? Omwille van het woord dat zij hebben onderwezen, zullen ze tot in eeuwigheid verhoogd blijven. Er is nu geen koning die (als hij de gelegenheid kreeg) niet liever zijn kroon, heerlijkheid en macht zou achterlaten om te kiezen voor de heerlijkheid van Petrus die deze nu bij God heeft en om die heerlijkheid dan ook te behouden. Ik heb het dan over een christelijke koning, niet over een Epicurische of zo. Hij zou er vast en zeker voor kiezen om bij Petrus’ voetenbankje (Ps. 110:1) te zitten en hem te bedienen. Zo is de regering van Christus.

Welaan, als Christus vanwege ons een Knecht is geworden Die de menselijke natuur aannam, Die neergedaald is in de diepste delen van de aarde en vervolgens – ten eerste – metterdaad is opgekomen en – ten tweede – wordt verhoogd in belijdenis, prediking, lofprijzing, aanbidding en eeuwige heerlijkheid, leer dan daaruit eerst en vooral wat voor Koning Hij is. Dan begrijp je dat Zijn regering niet bestaat in rijkdom, wijsheid, vleselijke kracht of in welke aardse zaak dan ook, maar dat Zijn regering plaatsvindt in het woord, in de leer, geestelijk, eeuwig. Het is een Rijk dat bevrijdt van de macht van de duivel, van de zonde, de dood en van alle vormen van kwaad.